

det bliver vedtaget, at de her foreliggende Jærnbaner kunne bygges, vil jeg gerne høre den højtærede Indenrigsminister, om Regeringen saa føler sig bunden til at meddele Koncession paa disse Jærnbaner, naar Koncessionsløjerne have Papirerne og Pengesagerne i Orden, saaledes som den vedtagne Lov bestemmer? Paa dette Spørgsmaal vil jeg være meget taknemlig for at faa et Svar.

Scharling: Det var unægtelig en Overraskelse, de 12 ærede Forslagsstillere fra de 3 Femtenmandsudvalg beredte os i Mandags ved at forelægge det foreliggende Lovforslag her i Salen, men endnu mere overraskende forekom de Udtalelser mig, som der fremkom fra den ærede Ordfører for Forslagsstillerne (Hoffen), idet han mente, at dette Forslag maatte kunne føres meget hurtigt igennem Tingene, og at der ingen Anledning var til at nedsætte Udvalg, eftersom der allerede nu havde været 3 Femtenmandsudvalg til at behandle dette Forslag, og yderligere antog han, at han kunde paaregne Regeringens Tilslutning til det foreliggende Forslag. Angaaende det sidste Punkt have vi jo faaet en Udtalelse fra den højtærede Indenrigsminister, som i flere Punkter maa erkendes at være ret beroligende, om der end er Punkter, hvor den ikke forekommer mig at være fuldt ud beroligende. Med Hensyn til det andet Punkt om Udvalget skal jeg tillade mig at bemærke, at den i og for sig naturlige Fremgangsmaade, man følger her i Tinget, naar der foreligger Lovforslag om private Jærnbaner, da ved Nedsættelse af Udvalg fortrinnsvis at give de Repræsentanter Plads i dette, gennem hvis Kredts den paatænkte Jærnbane skal gaa, har noget misligt; naar man forelægger et større Antal af Jærnbaner, saa at Resultatet bliver, at omtrent samtlige Medlemmer af Udvalget have en eller anden Bane, som de interessere sig for. Der vil der meget let blive afsluttet en Overenskomst paa Basis af den bekendte Sætning: do, ut des, giv du min Kredts en Bane, saa giver jeg din Kredts en Bane. Saalænge der kun er Tale om at give Ministeren Bemyndigelse til at meddele Koncession paa saadanne Baner, som søges tilvejebragte ved private Kræfter, saa er der selvfølgelig ikke noget at anke over en saadan Overenskomst, der kan være ret rimelig, men noget anderledes forekommer det mig, at Sagen stiller sig, naar man tilføjer: paa Bekostning af Statskassen, og det er det, der forekommer mig i det væsentlige at være blevet tilføjet i det her foreliggende Lovforslag. Hvad man her foreslaar i Lovforslagets § 3, gaar langt ud

over, hvad der i sin Tid har været Tale om at give til private Jærnbaner. Det forekommer mig, at naar man overskuer den Jærnbanepolitik, som er fulgt her i Landet, saa kommer man til det lidt beshynderlige Resultat, at jo mere direkte Interesse Banen har for Staten, jo mere den betjener de almindelige Samfundsinteresser, desto mindre Tilskud giver Staten. Efterhaanden som man kommer til de mindre og mere lokale Jærnbaner, som kun i ringere Grad interessere hele Samfundet, saa spørger man Statskassens Tilskud. Den sydnyttede Bane gav man et Bidrag af knap $\frac{1}{4}$ af Anlægsomkostningerne, til den nordnyttede Bane, Randers—Hadsundbanen, Hads—Ringbanen og Horsens—Sjælsmindebanen gav man knap 10 pCt. af Anlægsomkostningerne. Horsens—Tørringbanen vil omtrent blive stillet paa en lignende Maade, men jeg har ikke de fornødne Tal ved Haanden. Nu kommer man til Baner, som i det allerhøjeste kunne stilles i Klasse med disse, og foreslaar, at Staten skal give 50 pCt. I det Forslag, den højtærede Minister forelagde om Meddelelse af Eneret til Anlæg og Drift af forskellige Jærnbaner, var der den Gang begæret $\frac{1}{4}$ af Anlægsomkostningerne som Tilskud fra Statens Side. Selv dette forekom mig temmeligt højt under Hensyn til, hvad der tidligere var ydet, men nu er man gaaet langt ud over, hvad Forslagsstillerne til de paagældende Baner selv have troet at kunne begære, men i de Forslag, der ere fremkomne her i Tinget i denne Retning, ere Fordringerne efterhaanden stegne. Forsøger man de Forslag, der ere komne frem senere, ser man, at lidt efter lidt stige de Beløb, man foreslaar, at Staten skal give i Tilskud til de paagældende Baner. Medens man for nogle Aar siden betragtede som Regel 25,000 Kr. pr. Mil som et rimeligt og passende Tilskud, og at man kun i særlige Tilfælde burde gaa ud der over, ere nu i de senere Lovforslag Tilskudene forøgede til 40,000, 50,000 og 80,000 Kr. pr. Mil, og derfor er det unægtelig forbausende nu at se de ærede Forslagsstillere forlange Tilskud af Statskassen, som gaa efter min Mening endog ret betydelig ud over det største Tilskud, der er begæret i de paagældende Lovforslag fra selve Forslagsstillernes Side. Det kan jo omtvistes, hvor store Anlægsomkostningerne for disse Baner kunne anslaaes; for de Baner, jeg før nævnde — ikke den sydnyttede Bane, men de andre lettere Baner — have Omkostningerne været omtrent 276,000 Kr. pr. Mil. Jeg ser i Øjeblikket ikke nogen Grund til at vente, at man skulde komme saa særdeles langt ned med Gennemsnitsstallet. Men selv